

UNIVERSITY OF TWENTE.

Faculty Behavioral, Management and Social Sciences

Slachtoffer-daderbemiddeling: de invloed van gevoelens van daders op de bereidheid aan deelname

Anne Balvers (s1472887)
Bachelorthese
Juni 2016

Universiteit Twente
Faculteit Gedragswetenschappen
Vakgroep Conflict, Risico en Veiligheid

Begeleidercommissie:

1e begeleider: dr. S. Zebel

2e begeleider: dr.ir. P.W. de Vries

Abstract

Offenders and victims of a crime get the opportunity to get in touch with each other after a crime, the contact is supervised by a mediator. This is called mediated contact. The aim is to build a bridge between offenders and victims, where they have the opportunity to reorientate on the crime and each other. There are different types of mediated contact, a distinction is made between direct mediated contact and indirect mediated contact. This research examines the factors that determine the type of mediated contact an offender prefers. It is expected that offenders who experience stigmatizing shame are willing to make little use of mediated contact and offenders who experience stigmatizing shame will prefer indirect mediated contact. Offenders who experience guilt are expected to prefer direct mediated contact. Also, it is expected that offenders who experience a great need for social acceptance will prefer direct mediated contact with the victim.

The types of mediated contact that will be examined are face-to-face, shuttle mediation, writing letters, group healing sessions, video calling, online text dialogues, emailing and video messages. The research is conducted with 108 participants who immerse themselves in a offender-role based on a fictitious scenario. First, the need for social acceptance is measured, then offenders will be manipulated on the type of repentance (re-integrative shame vs. stigmatizing shame vs. guilt vs. control condition).

The analysis shows that offenders who experience re-integrative shame prefer (direct) mediated contact with victims and offenders with a high need for social acceptance prefer face-to-face contact with victims. These results will be reflected upon in the discussion and strengths, weaknesses and recommendations will be elaborated on.

Samenvatting

Daders en slachtoffers van een delict krijgen na een delict de mogelijkheid om met elkaar in contact te komen onder begeleiding van een bemiddelaar, dit wordt bemiddeld contact genoemd. Het doel hierbij is het vormen van een brug tussen daders en slachtoffers, waarbij zij de mogelijkheid krijgen om zich te heroriënteren op het misdrijf en elkaar. Er zijn verschillende vormen van bemiddeld contact, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen direct bemiddeld contact en indirect bemiddeld contact. In dit onderzoek wordt onderzocht welke factoren bepalen welk type bemiddeld contact een dader prefereert met het slachtoffer. Verwacht wordt dat daders die stigmatiserende schaamte ervaren in lage mate gebruik willen maken van bemiddeld contact en dat daders die stigmatiserende schaamte ervaren indirect bemiddeld contact prefereren. Van daders die schuld ervaren wordt verwacht dat zij direct bemiddeld contact prefereren. Tot slot wordt verwacht dat daders die een hoge behoefte aan sociale acceptatie hebben direct bemiddeld contact prefereren.

De vormen van bemiddeld contact die onderzocht worden zijn face-to-face, pendelbemiddeling, brieven schrijven, groepsherstelbijeenkomst, videobellen, online tekstdialoog, e-mailen en videoboodschappen. Het onderzoek wordt uitgevoerd met 108 deelnemers die zich inleven in een daderrol aan de hand van een fictief scenario. Allereerst wordt de behoefte aan sociale acceptatie gemeten, vervolgens worden daders gemanipuleerd op het type berouw (re-integratieve schaamte vs. stigmatiserende schaamte vs. schuld vs. controle-conditie).

Uit de analyse van bovenstaande gegevens blijkt dat daders die re-integratieve schaamte ervaren (direct) bemiddeld contact met het slachtoffer prefereren en dat daders die een grote behoefte aan sociale acceptatie hebben face-to-face contact met het slachtoffer prefereren. In de discussie wordt op deze resultaten gereflecteerd, worden sterke en zwakke punten van het onderzoek besproken en worden suggesties voor vervolgonderzoek gedaan.

1. Inleiding

Herstelrecht is een stroming binnen het strafrecht waarvan de populariteit in Nederland steeds meer aan het toenemen is (www.criminologischnetwerknederland.nl). In het herstelrecht staat het herstel van geleden schade en het nemen van verantwoordelijkheid van betrokkenen centraal (Cleiren, 2006). Onderdeel van het herstelrecht is slachtoffer-daderbemiddeling, waarbij daders en slachtoffers van een misdrijf onder begeleiding van een bemiddelaar met elkaar in contact komen. Het doel hierbij is het vormen van een brug tussen daders en slachtoffers, waarbij zij de mogelijkheid krijgen om zich te heroriënteren op het misdrijf en elkaar (www.slachtofferinbeeld.nl).

Er zijn verschillende factoren die bepalen of slachtoffers en daders deelnemen aan bemiddeld contact (Steketee, Ter Woerds, Moll en Boutellier, 2006; Kippers, 2013). Daarnaast zijn er verschillende manieren waarop bemiddeld contact kan plaatsvinden, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen direct en indirect bemiddeld contact (www.slachtofferinbeeld.nl). Uit eerdere onderzoeken is al gebleken dat daders een ontmoeting met slachtoffers in levenden lijve prefereren (Shapland et al., 2007), maar onderzoek naar de reden van deze voorkeur is nog niet gedaan. Op basis van deze gegevens is de volgende onderzoeksvraag opgesteld: welke factoren bepalen welke vorm van bemiddeld contact met een slachtoffer geprefereerd wordt door de dader van een gepleegd delict? De focus in dit onderzoek zal liggen op daders, aangezien de literatuur over de reden van deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling voor daders minder toereikend is dan voor slachtoffers (Daly, 2004; Lentfert, 2014).

Dit onderzoek kan inzicht geven in bemiddeld contact, om verschillende redenen. Allereerst ontstaat er meer inzicht in de beweegredenen van daders, omdat onderzocht wordt welke factoren bepalen welk type bemiddeld contact een dader prefereert. Daarnaast worden in dit onderzoek nieuwe vormen van bemiddeld contact onderzocht, zoals videobellen en online tekstdialoog. Daardoor kan een goede inschatting worden gemaakt van de behoeften aan nieuwe vormen van bemiddeld contact.

1.1 Verschillende vormen van bemiddeld contact

Slachtoffer-daderbemiddeling kan op drie manieren worden ingevuld, namelijk door indirecte bemiddeling, directe bemiddeling en conferentie. Bij indirecte bemiddeling vindt het contact plaats door een bemiddelaar die informatie uitwisselt tussen de dader en het slachtoffer. Het

contact is indirect, aangezien er geen rechtstreekse confrontatie plaatsvindt tussen de dader en het slachtoffer. Bij directe bemiddeling vindt er wel een ontmoeting plaats tussen de dader en het slachtoffer. Deze ontmoeting wordt begeleid door een bemiddelaar. Ook bij conferentie vindt er een ontmoeting plaats tussen de dader en het slachtoffer, waarbij niet alleen een bemiddelaar aanwezig is maar ook medestanders van de dader en het slachtoffer (Shapland et al., 2007).

Slachtoffer in Beeld (SiB) is de stichting die in Nederland bemiddeld contact tussen slachtoffers en daders na een misdrijf faciliteert, SiB biedt vier soorten bemiddeld contact aan (www.slachtofferinbeeld.nl). De meest voorkomende vorm is het face-to-face gesprek, waarbij de dader en het slachtoffer elkaar ontmoeten onder begeleiding van een bemiddelaar. Slachtoffers of daders die indirect contact prefereren, kunnen kiezen voor het schrijven van brieven of pendelbemiddeling. Bij een briefwisseling bepaalt de dader of het slachtoffer zelf de inhoud van de brief, de bemiddelaar is verantwoordelijk voor het bezorgen van de brief en zorgt ervoor dat de andere partij een brief terugschrijft. Pendelbemiddeling houdt in dat een bemiddelaar boodschappen tussen beide partijen doorgeeft. De vorm van bemiddeling die het minst voorkomt bij SiB is de groepsherstellbijeenkomst, waarbij medestanders van de dader en het slachtoffer bij de bemiddeling worden betrokken.

Uit onderzoek (Van Burik et al., 2010) is gebleken dat slachtoffers en daders de mogelijkheid om elkaar face-to-face te ontmoeten vaak weigeren, omdat zij de overtuiging hebben dat een directe confrontatie te stressvol zal zijn. Toch blijkt uit het Jaarverslag 2013 van Slachtoffer in Beeld (Jaarverslag SiB, 2013) dat het merendeel van het bemiddeld contact plaatsvindt in de vorm van een gesprek. De indirecte vormen van bemiddeling, briefwisseling en pendelbemiddeling blijken minder effectief te zijn dan de directe vorm van bemiddeling, het face-to-face gesprek (Shapland et al., 2007). Dit kan voornamelijk verklaard worden doordat er bij face-to-face contact minder kans op miscommunicatie is en emoties beter geïnterpreteerd kunnen worden. Wat ook bijdraagt aan de effectiviteit van face-to-face communicatie is het gebruik van non-verbale communicatie. De geloofwaardigheid van de dader neemt hierdoor toe (Scherer, Banse, Wallbot & Goldbeck, 1991).

Met de opkomst van moderne communicatiemiddelen, rijst de vraag of deze middelen ook bruikbaar zijn om ingezet te worden voor slachtoffer-daderbemiddeling, dit gebeurt tot op heden nauwelijks. Er kan gedacht worden aan bemiddeling in de vorm van videobellen, videoboodschappen, online tekstdialogen en e-mailen. Tot nu toe is er nog te weinig literatuur beschikbaar over het inzetten van moderne communicatiemiddelen voor slachtoffer-daderbemiddeling.

Het gebruik van moderne communicatiemiddelen bij slachtoffer-daderbemiddeling zou de huidige bemiddelingspraktijk om een aantal redenen kunnen verrijken. Ten eerste staan de nieuwe communicatiemiddelen dichtbij de huidige maatschappij, omdat er veelvuldig gebruikt wordt gemaakt van deze communicatiemiddelen (Lenhart, Purcell, Smith & Zickuhr, 2010). Het inzetten van deze middelen voor slachtoffer-daderbemiddeling zou de drempel voor daders en slachtoffers kunnen verlagen om deel te nemen, omdat zij bekend zijn met het gebruik van deze middelen. Ten tweede is de enige mogelijkheid om in de huidige bemiddelingspraktijk direct bemiddeld contact te hebben het face-to-face gesprek. Daders of slachtoffers die direct contact prefereren maar face-to-face contact om welke reden dan ook niet willen, zouden gebruik kunnen maken van videobellen of chatten. Dit kan voorkomen dat deze groep daders en slachtoffers bemiddeld contact afwijst of kiest voor een indirecte vorm van bemiddeld contact. Ten derde is er nu een groep daders die voor indirect bemiddeld contact kiest, terwijl direct bemiddeld contact effectiever is gebleken (Shapland et al., 2007). Er is nog geen onderzoek gedaan naar de reden voor deze voorkeur voor indirect bemiddeld contact, maar moderne communicatiemiddelen zouden eventueel kunnen dienen als vervanging voor de huidige vormen van indirect contact. Daarvoor is het van belang dat daders die nu voor indirect bemiddeld contact kiezen, gebruik zouden willen maken van de moderne communicatiemiddelen. Inzicht krijgen in de factoren die bepalen waarom een dader voor indirect bemiddeld contact kiest is hierbij dus vereist.

1.2 Onderzoeken naar verschillende aspecten van slachtoffer-daderbemiddeling

Slachtoffer-daderbemiddeling is een onderwerp waar de laatste jaren veel onderzoek naar is gedaan, aangezien er steeds meer bemiddeling plaatsvindt (Jaarverslag SiB, 2014). Deze onderzoeken richten zich op veel verschillende aspecten van bemiddeld contact. Onderzoek naar de effectiviteit van bemiddeld contact leidde tot positieve resultaten. Zo is uit onderzoek van Zebel (2012) gebleken dat slachtoffers minder angstig zijn voor daders nadat bemiddeld contact heeft plaatsgevonden. Dit geldt zowel voor direct- als indirect contact. Daarnaast is gebleken dat er bij direct bemiddeld contact ook een reductie van woede ten opzichte van de dader optreedt. Daly (2004) toonde aan dat het bemiddeld contact tussen daders en slachtoffers een positieve invloed kan hebben op het herstel van het slachtoffer. Een lage mate van angst voorafgaand aan het bemiddeld contact leidt tot een positievere invloed op het herstel van het slachtoffer nadat bemiddeling heeft plaatsgevonden dan een hoge mate van angst.

Niet alleen leidt slachtoffer-daderbemiddeling tot positieve resultaten bij slachtoffers,

maar ook bij daders. Naar aanleiding van onderzoek van Zebel (2012) wordt vermoed dat de gevolgen voor slachtoffers daders meer raken nadat bemiddeld contact heeft plaatsgevonden. Aan de hand van dit vermoeden deed Top (2013) onderzoek naar de impact van slachtoffer-dader bemiddeling op het leven van de dader. Uit dit onderzoek blijkt dat door het bemiddeld contact de mate van schaamte, de mate van opluchting en de mate van sympathie voor het slachtoffer bij de dader toeneemt. Daarnaast neemt de dader na de bemiddeling meer verantwoordelijkheid voor het delict, vindt er herstel plaats tussen de dader en het slachtoffer en worden er afspraken gemaakt tussen de dader en het slachtoffer. Ook blijkt uit onderzoek van Latimer, Dowden en Muis (2005) dat daders zich beter houden aan afspraken die tijdens het bemiddeld contact worden gemaakt dan aan afspraken die daders in de rechtbank opgelegd zijn. Daders die meer verantwoordelijkheid nemen voor het delict, lijken een kleinere kans op recidive te hebben (Wergroep Risicotaxatie Forensische Psychiatrie, 2002).

Onderzoek naar de intenties van daders om deel te nemen aan slachtoffer-daderbemiddeling is al veel gedaan, maar deze onderzoeken richten zich voornamelijk op redenen waarom daders wél deelnemen aan bemiddeld contact. De groep daders die niet wil deelnemen aan slachtoffer-daderbemiddeling worden buiten onderzoek gehouden, terwijl het juist nuttig zou zijn om te weten wat hen beweegt om niet deel te nemen aan bemiddeld contact. Zo kunnen de beweegredenen van daders beter begrepen worden. Daders die wel deelnemen aan slachtoffer-daderbemiddeling hebben hier verschillende intenties voor. Uit onderzoek van Steketee et al. (2006) is gebleken dat daders voornamelijk deelnemen aan slachtoffer-daderbemiddeling omdat zij spijt hebben van hun daden en het slachtoffer duidelijkheid willen verschaffen over de reden van hun daden. In overeenstemming hiermee bleek uit onderzoek van Umbreit, Vos, Coates en Brown (2013) dat daders deelnemen aan bemiddeling om hun excuses aan te bieden, slachtoffers te helpen genezen, er zelf voordeel uit te halen en omwille van hun eigen herstel.

Volgens Shnabel en Nadler (2008) komt het beeld dat daders kunnen hebben van zichzelf, de morele- en sociaal geaccepteerde burger, in gevaar op het moment dat zij een delict plegen. Daders proberen dit beeld te herstellen door deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Steketee et al. (2006) trokken soortgelijke conclusies en veronderstelden dat het voor daders belangrijk is om na het delict het vertrouwen van de omgeving terug te winnen. Voortbouwend op deze veronderstelling deed Kippers (2013) onderzoek naar de mate van binding met de omgeving en slachtoffer-daderbemiddeling. Uit dit onderzoek is gebleken dat wanneer een dader een sterke binding heeft met zijn directe omgeving en de omgeving het gepleegde delict sterk afkeurt, de kans groter is dat de dader deelneemt aan slachtoffer-

daderbemiddeling. Tot slot is uit het onderzoek van Kippers (2013) gebleken dat daders die in hoge mate wetten en regels nastreven grotere behoefte hebben aan het herstellen van hun zelfbeeld en sociale acceptatie. Ook deze factoren leiden tot een grotere kans op deelname van daders aan slachtoffer-daderbemiddeling.

1.3 Schuld en schaamte

Schuld en schaamte zijn belangrijke manieren waarop mensen mislukking ervaren, schuld en schaamte worden vaak ervaren na het overtreden van maatschappelijke normen zoals het plegen van een delict (Braithwaite, 1989; Tangney, Stuewig & Martinez, 2014). Het zijn beide emoties die ervaren kunnen worden nadat een persoon een delict heeft gepleegd. In dit onderzoek gaat onderzocht worden welke rol schuld en schaamte spelen in de behoefte aan bemiddeld contact met een slachtoffer na een delict.

Schuld en schaamte zijn beide zelfbewuste emoties die optreden door tekortkomingen en overtredingen die voor een persoon zelf relevant zijn, het verschil tussen schuld en schaamte ligt in manier van evaluatie (Tangney et al., 2014). Gevoelens van schuld richten zich op tekortkomingen van een bepaald gedrag, niet op tekortkomingen van de gehele eigen identiteit. Het gedrag van de persoon wordt als slecht ervaren, niet de persoon zelf (Lewis, 1971). Schaamte heeft daarentegen wel betrekking op de gehele persoon, het gehele zelfbeeld van een persoon wordt als slecht ervaren. Praten over schaamtevolle gebeurtenissen wordt door de persoon als pijnlijk ervaren (Tangney, 1993).

Daders die zich schuldig voelen over specifiek gedrag ervaren spanning, wroeging en spijt. Onderzoek heeft aangetoond dat deze gevoelens daders motiveren om herstellende acties uit te voeren, zoals bekennen, verontschuldigingen aanbieden of de aangerichte schade herstellen (Sheikh & Janoff-Bulman, 2010). Een manier om dit te bereiken zou deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling kunnen zijn. Daders die zich schamen voor hun gedrag voelen zich minderwaardig, waardeloos en blootgesteld. Deze daders vertonen vaak een defensieve reactie, zij zijn niet gemotiveerd om hun gedrag te herstellen. Daders die zich schamen willen zich verbergen, ontkennen verantwoordelijkheid en proberen de schuld af te schuiven op andere mensen (Bear, Uribe-Zarain, Manning, & Shiomi, 2009).

Recente onderzoeken (Gausel & Brown, 2012; Tangney et al., 2014) tonen echter aan dat schaamte niet zo eenzijdig is, schaamte kan op verschillende manieren ervaren worden. Gausel, Vignoles en Leach (2015) stellen dat schaamte kan leiden tot zowel het willen ontkennen van bepaald gedrag als tot het willen repareren van bepaald gedrag. Aansluitend hierbij definieerde Braithwaite (1998) twee soorten schaamte, die op verschillende manieren

worden ervaren door de persoon zelf en door de omgeving: re-integratieve schaamte en stigmatiserende schaamte. Bij re-integratieve schaamte heersen bij de omgeving gevoelens van afkeuring tegenover de persoon, maar er kan wel vergeving plaatsvinden, er is wel sprake van respect voor de persoon en de persoon wordt niet als 'kwaad' gezien. Alleen de daden van de persoon worden afgekeurd, niet de persoon zelf. Aansluitend hierbij stelden Gausel et al. (2015) dat schaamte een positieve invloed heeft op herstelbemiddeling als het falen van de dader gerepareerd kan worden. Daders die re-integratieve schaamte ervaren moeten zichzelf dus in staat achten om hun gedrag te herstellen, hun gedrag moeten zij los zien van hun persoon zelf. Volgens Braithwaite (1989) zijn daders die re-integratieve schaamte ervaren bereid om terug te keren in de maatschappij. Deze daders zullen dus geneigd zijn om herstellende acties uit te voeren.

Stigmatiserende schaamte is niet respectvol tegenover de persoon, er vindt geen vergeving plaats door de omgeving en de persoon wordt als 'slecht' gezien. Niet alleen de daden van de persoon worden afgekeurd, maar de hele persoon wordt afgekeurd. De dader en de daad worden niet los van elkaar gezien, maar als één van hetzelfde (Braithwaite, 1898). Gausel et al. (2015) stellen dat dit type schaamte een negatieve invloed heeft op het herstellen van gedrag, dus op het deelnemen aan slachtoffer-daderbemiddeling. Deze daders zijn niet geneigd om herstellende acties uit te voeren, ze willen verantwoordelijkheid ontkennen.

1.4 Needs-based model

Een andere factor waarvan de rol in de behoefte aan bemiddeld contact met een slachtoffer onderzocht gaat worden is sociale acceptatie, hiervoor wordt het 'Needs-Based Model of Reconciliation' van Schnabel en Nadler (2008) gebruikt. Het 'Needs-Based Model of Reconciliation' geeft inzicht in behoeften die leiden tot verzoening bij slachtoffers en daders na een delict. Na een delict kunnen er bij daders en slachtoffers beschadigingen ontstaan, zoals een verlaagd zelfbeeld. Om deze beschadigingen te herstellen moeten psychologische behoeften worden vervuld, zoals het herstellen van het zelfbeeld. Deze behoeften zijn voor daders en slachtoffers verschillend, maar beide partijen kunnen elkaar wel helpen bij het vervullen van deze behoeften. Slachtoffer-daderbemiddeling is een manier om dit te realiseren. Uit onderzoek van Kippers (2013) is gebleken dat het 'Needs-Based Model of Reconciliation' van toepassing is op slachtoffer-dader bemiddeling. Het model heeft voornamelijk betrekking op daders en gedeeltelijk op slachtoffers.

Sociaal-psychologische theorieën suggereren dat mensen zichzelf en anderen aan de hand van twee dimensies beoordelen, namelijk de macht dimensie en de morele-sociale

dimensie. De macht dimensie heeft betrekking op eigenschappen zoals sterkte, bekwaamheid en invloed, de morele-sociale dimensie betreft eigenschappen als moraliteit, warmte en betrouwbaarheid (Abele & Wojciszke, 2013). Het 'Needs Based of Reconciliation' (Schnabel & Nadler, 2008) bouwt voort op deze theorieën en suggereert dat overtredingen de eigen identiteit van daders en slachtoffers asymmetrisch bedreigt. Slachtoffers kunnen zich na een delict minderwaardig voelen en kunnen een bedreiging ten opzichte van hun machtsdimensie ervaren. Daders kunnen daarentegen last hebben van een bedreiging van hun sociaal-morele identiteit. Mensen zijn gemotiveerd om hun positieve identiteit in stand te houden, daarom zullen slachtoffers en daders gemotiveerd zijn om hun identiteit te herstellen.

Daders kunnen na het plegen van een delict een aantasting van hun publieke- en morele zelfbeeld ervaren (Schnabel & Nadler, 2008). De omgeving van de dader ziet het gedrag van de dader als immoreel, wat bij de dader leidt tot ongerustheid over sociale uitsluiting. Dit resulteert in een grotere behoefte aan sociale acceptatie. Volgens Schnabel en Nadler zijn er vier factoren die wijzen op een hoge behoefte aan sociale acceptatie:

- De dader heeft een sterke behoefte om zijn overwegingen aan het slachtoffer uit te leggen.
- De dader vindt het prettig dat het slachtoffer zijn beweegredenen begrijpt.
- De dader wil het slachtoffer laten weten dat hij geprobeerd heeft om eerlijk te handelen en niet gedachteloos heeft gehandeld.
- De dader wil het slachtoffer laten inzien dat hij geen wreed persoon is.

Daders met een hoge behoefte aan sociale acceptatie zullen sterk geneigd zijn om hun eigen positieve identiteit te herstellen en het vertrouwen van het slachtoffer (terug) te winnen. Deze factoren leiden tot een grote behoefte aan verzoening, waarbij slachtoffer-dader bemiddeling een manier is om deze verzoening te bereiken (Schnabel, Nadler & Dovidio 2014; Kippers, 2013).

1.5 Dit onderzoek

Dit onderzoek richt zich op de factoren die bepalen welke vorm van bemiddeld contact met een dader prefereert. Met factoren worden de onderliggende intenties bedoeld die een dader heeft om deel te nemen aan een bepaalde vorm van bemiddeld contact, de factoren die onderzocht worden zijn: re-integratieve schaamte, stigmatiserende schaamte, schuld en sociale acceptatie. De vormen van bemiddeld contact waar dit onderzoek zich op richt zijn: face-to-face contact, pendelbemiddeling, brieven schrijven, groepsherstelbijeenkomsten, videobellen, online tekstdialoog, e-mailen en videoboodschappen.

Op basis van het literatuuronderzoek zijn drie hypothesen opgesteld. Allereerst is gebleken dat daders die schaamte ervaren na een delict vaak een defensieve reactie vertonen, zij zullen niet erg gemotiveerd zijn om hun gedrag te herstellen. Daarnaast willen daders zich verbergen, ze willen geen verantwoordelijkheid nemen voor het delict (Bear et al., 2009). Hierdoor wordt verwacht dat daders die veel schaamte ervaren niet altijd willen deelnemen aan bemiddeld contact, als ze wel willen deelnemen lijkt indirecte bemiddeld contact een logische vorm. De voorkeur voor wel of geen bemiddeld contact is afhankelijk van het type schaamte dat de daders ervaren.

Hypothese 1a: Daders die na een delict in hoge mate stigmatiserende schaamte ervaren zullen in lagere mate bemiddeld contact met het slachtoffer willen dan wanneer zij andere berouw emoties ervaren (schuld, re-integratieve schaamte)

Hypothese 1b: Daders die in hoge mate re-integratieve schaamte ervaren zullen een grotere voorkeur voor indirect bemiddeld contact hebben dan wanneer zij andere berouw emoties ervaren (schuld, stigmatiserende schaamte)

Onderzoek heeft aangetoond dat daders die na een delict een hoge mate van schuld ervaren gemotiveerd zullen zijn om herstellende acties uit te voeren, zoals het herstellen van de aangerichte schade (Sheikh & Janoff-Bulman, 2010). Gevoelens van schuld zorgen voor grote behoefte aan herstel, waardoor daders gemotiveerd zullen zijn om via bemiddeld contact de beste resultaten te behalen en zullen kiezen voor de meest rijke vorm van communicatie. Schuld is minder pijnlijk dan schaamte (Gausel et al. 2015), daarom wordt verwacht dat daders die veel schuld ervaren eerder bereid zijn om een directe confrontatie aan te gaan. De volgende hypothese is hierbij opgesteld:

Hypothese 2: Daders die na een delict een hoge mate van schuld ervaren ten opzichte van het slachtoffer zullen een grotere voorkeur hebben voor een directe vorm van bemiddeld contact dan wanneer zij andere berouw emoties ervaren (stigmatiserende schaamte, re-integratieve schaamte)

Uit onderzoek van Schnabel en Nadler (2008) bleek dat daders met een hoge behoefte aan sociale acceptie sterk geneigd zijn om hun eigen positieve identiteit te herstellen en het vertrouwen van het slachtoffer en hun omgeving (terug) te winnen. Deze factoren leiden tot

een grote behoefte aan verzoening. Het onderzoek van van Shapland et al. (2007) toont aan dat directe bemiddeling de meest effectieve manier van bemiddeling is. Op basis van de motivatie van de dader en de effectiviteit van de vorm van bemiddeld contact wordt de volgende hypothese opgesteld:

Hypothese 3: *Daders met een grote behoefte aan sociale acceptatie (volgens de vier genoemde punten van Schnabel en Nadler) prefereren direct bemiddeld contact met een slachtoffer na een delict.*

2. Methode

2.1 Design

Om de hypothesen te toetsen werd een experiment uitgevoerd met een tussen-deelnemers factor, type berouw. De factor type berouw bestond uit vier condities: re-integratieve schaamte vs. stigmatiserende schaamte vs. schuld vs. controle-conditie. Voorafgaand aan deze manipulatie werd de onafhankelijke variabele behoefte aan sociale acceptatie gemeten, om te toetsen of er sprake was van een samenhang tussen sociale acceptatie en de mate waarin behoefte was aan bemiddeld contact.

2.2 Deelnemers

Aangezien het niet te realiseren was om het onderzoek uit te voeren met daders, werd in dit onderzoek gebruik gemaakt van burgers die zich inleven in een daderrol. Deelnemers werden geselecteerd aan de hand van een aselechte steekproef. De deelnemers werden persoonlijk benaderd of via Sona Systems, een website van de Universiteit Twente waarop proefpersonen voor onderzoeken en experimenten worden geworven. Deelnemers die deelnamen aan het onderzoek via Sona Systems werden beloond met proefpersoonpunten. De andere deelnemers kregen geen beloning voor hun deelname. Een vereiste om deel te nemen aan het onderzoek was een goede beheersing van de Nederlandse taal en een minimumleeftijd van 18 jaar.

In totaal hebben 137 deelnemers deelgenomen aan het onderzoek. Op één persoon na voldeden alle deelnemers aan de inclusiecriteria, de data van deze ene deelnemer werd uit de dataset gehaald. Een aantal deelnemers had niet alle vragen uit de vragenlijst beantwoord, de data van deze deelnemers was daardoor niet volledig. Er werd bepaald dat deelnemers die de vragen over bemiddeld contact niet beantwoord hadden uit de dataset werden gehaald, omdat deze data niet bruikbaar zou zijn voor het toetsen van de hypothesen. Dit was het geval bij 28 deelnemers, waardoor de uiteindelijke dataset bestond uit data van 108 deelnemers (leeftijd = 24.6; SD = 10.30; 82 vrouwen (75.9%); 26 mannen (24.1%)). De demografische gegevens van de deelnemers zijn weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1. *Demografische gegevens van de deelnemers*

Demografische variabelen	N	%
Aantal proefpersonen	108	-
Gemiddeld leeftijd	24.60 (SD = 10.30)	-

Geslacht		
Man	26	24.1
Vrouw	82	74.9
Conditie		
Re-integratieve schaamte	27	25.0
Stigmatiserende schaamte	28	25.9
Schuld	24	22.2
Controle	29	26.9
Nationaliteit		
Nederlands	77	71.3
Duits	31	28.7
Opleiding		
WO	50	46.3
HBO	26	24.1
Middelbaar onderwijs	30	27.8
Lager onderwijs	2	1.9

24% van de deelnemers is in het verleden slachtoffer geweest van een misdrijf, 3% is zelf dader geweest. Van 47% van de deelnemers is iemand in de naaste omgeving slachtoffer van een misdrijf geweest, van 10% van de deelnemers is iemand in de naaste omgeving dader van een misdrijf geweest.

2.3 Onafhankelijke variabelen

Sociale acceptatie

Om de behoefte aan sociale acceptatie te meten, werden tien items gebruikt. Deze items zijn gebaseerd op het ‘Needs-Based Model of Reconciliation’ van Schnabel en Nadler (2008). Schnabel en Nadler gaan uit van vier factoren die wijzen op een hoge behoefte aan sociale acceptatie. De tien items werden gescoord op een vijfpunts-likertschaal. Item 3 (als dader in deze situatie zou ik het onbelangrijk vinden dat het slachtoffer weet waarom ik dit heb gedaan) en item 8 (als dader in deze situatie zou ik het niet belangrijk vinden hoe het slachtoffer over mij denkt) werden voorafgaand aan de analyses omgeschaald. Op de tien items werd een factoranalyse toegepast, er bleek één component ten grondslag te liggen aan de items, 50.46% van de variantie werd verklaard door deze component. Alle factorladingen bleken $> .59$. De items vormden gezamenlijk een betrouwbare schaal (Cronbach’s $\alpha = .90$, $\lambda_2 = .87$) en zijn om die reden samengevoegd tot de schaal ‘sociale acceptatie’. Een voorbeeld van een item uit deze schaal is: als dader in deze situatie zou ik willen dat mijn omgeving begrijpt waarom ik dit heb gedaan.

Type berouw

Deelnemers werden gemanipuleerd op het type berouw: re-integratieve schaamte vs. stigmatiserende schaamte vs. schuld. Alle deelnemers dienden zich in te leven in een fictief scenario, waarin een dader (de deelnemer) de portemonnee van een oude vrouw stal die alleen over straat liep. Tijdens de diefstal stootte de deelnemer de vrouw per ongeluk om, de deelnemer bood geen hulp maar rende weg met de portemonnee. Een aantal uur na de diefstal wordt de deelnemer opgepakt door de politie en na enige tijd wordt de deelnemer veroordeeld tot een taakstraf. Tijdens de uitspraak krijgt de deelnemer te horen dat de vrouw door de val haar arm heeft gebroken en maanden moet revalideren. De manipulaties verschilden in gevoelens die na afloop van het misdrijf werden ervaren door de dader en het beeld wat de omgeving van de dader had. In het scenario van conditie re-integratieve schaamte werd schaamte benadrukt, evenals het willen nemen van verantwoordelijkheid en afkeuring van de omgeving. De omgeving vond de daad niet passen bij de deelnemer als persoon. Bij conditie stigmatiserende schaamte stond schaamte ook centraal, maar hier wilde de dader de verantwoordelijkheid en schuld van zich afschuiven door smoesjes te verzinnen. De omgeving keurt de daad af, ze kunnen de deelnemer niet vergeven. In het scenario van conditie schuld werd spijt benadrukt, evenals gespannenheid en afkeuring van de omgeving. Ze vinden het gedrag niet passen bij de deelnemer als persoon. De controle-conditie werd slechts het scenario van de diefstal getoond, de deelnemers in deze conditie kregen geen emotie voorgeschoteld.

De bedoeling was om re-integratieve schaamte te meten met vier items, stigmatiserende schaamte met vijf items en schuld met vijf items. Aangezien het construct schaamte/schuld geen duidelijke informatie gaf over de mate waarin stigmatiserende schaamte, re-integratieve schaamte en schuld ervaren werden, werd gebruik gemaakt van componenten om te toetsen of de manipulaties van type berouw gelukt zijn. Deze componenten worden besproken in paragraaf 2.4.

2.4 Afhankelijke variabelen

Schaamte/schuld

Om te meten in welke mate de deelnemers re-integratieve schuld, stigmatiserende schuld en schaamte ervoeren, werden vijftien items getoond aan de deelnemers. Aan de hand van een vijfpunts-likertschaal werden deze vijftien items gescoord. De items die de mate van re-integratieve schaamte maten werden deels overgenomen uit het onderzoek van Gausel et al. (2015), de items die de mate van stigmatiserende schaamte maten werden overgenomen uit

het onderzoek van Gausel, Vignoles en Leach (2015). De items hadden in deze onderzoeken een hoge betrouwbaarheid. De items die de mate van schuld maten werden gebaseerd op onderzoeken van Bear et al. (2009) en Lewis (1971). Voorafgaand aan de analyses werd item 25 (als ik het slachtoffer zou ontmoeten zou ik aan andere dingen denken dan aan het delict) omgeschaald.

Op de vijftien items werd een factoranalyse uitgevoerd, waaruit bleek dat het construct schaamte/schuld uit vier componenten bestond. Op basis van deze vier componenten werden schalen opgesteld. De eerste schaal is 'berouw' en bestond uit zeven items betreffende berouw tegenover het slachtoffer, de daad en de persoon zelf, zoals 'ik heb het gevoel dat ik het moet goedmaken met het slachtoffer'. De zeven items samen vormden een betrouwbare schaal (Cronbach's $\alpha = .89$, $\lambda_2 = .90$). De tweede schaal is 'vermijding', deze schaal bestond uit drie items over het willen vermijden en vergeten van de daad, zoals 'als het kon dan zou ik mensen die weten wat ik gedaan heb vermijden'. De drie items vormden samen een betrouwbare schaal (Cronbach's $\alpha = .63$, $\lambda_2 = .63$). De derde schaal is 'vergevingsgezind' en bevatte drie items over het vergeven van jezelf. De drie items vormden samen een schaal die niet betrouwbaar is gebleken (Cronbach's $\alpha = .50$, $\lambda_2 = .50$). Om deze reden werd besloten om deze drie items los te analyseren. Dit gaat om de items 'ik beschouw mijzelf niet als een slecht persoon', 'ik kan mezelf vergeven voor wat ik heb gedaan' en 'ik acht mijzelf in staat om mijn gedrag te herstellen'. De twee items uit het vierde component hadden theoretisch gezien geen gemeenschappelijk onderwerp, daarom werd besloten om deze twee items los te analyseren. Dit betrof de items 'ik zie mezelf en het misdrijf als één geheel' en 'als ik het slachtoffer zou ontmoeten zou ik aan andere dingen denken dan aan het delict'.

Bemiddeld contact

Om te meten welke vorm van bemiddeld contact de deelnemers prefereren, werden de acht vormen van bemiddeld contact aangeboden als item. De items werden in random volgorde aangeboden om de betrouwbaarheid te verhogen. De items werden gescoord aan de hand van een vijfpunts-likertschaal, waarbij de deelnemers konden aangeven of zij helemaal niet tot heel erg behoefte hadden aan de verschillende vormen van bemiddeld contact. De acht vormen zijn: face-to-face gesprek, online tekstdialoog, briefwisseling, e-mailen, pendelbemiddeling, groepsherstelbijeenkomst, videobellen en videoboodschappen.

Uit een factoranalyse op de acht items bleken drie componenten ten grondslag te liggen aan het construct bemiddeld contact. Op basis van deze drie componenten werden schalen opgesteld. De eerste schaal is 'indirect schriftelijk' en bestond uit drie items, namelijk

online tekstdialoog, e-mailen en briefwisseling. Deze drie items vormden samen een betrouwbare schaal (Cronbach's $\alpha = .71$, $\lambda_2 = .72$). De tweede schaal is 'face-to-face' en bestond uit drie items. Ook deze drie items vormden samen een redelijk betrouwbare schaal (Cronbach's $\alpha = .65$, $\lambda_2 = .67$). De betrouwbaarheid kon echter verhoogd worden (Cronbach's $\alpha = 0,78$) als het item 'face-to-face' uit de schaal verwijderd werd. Het item 'face-to-face' werd daarom los geanalyseerd. De schaal 'face-to-face' bestond uit de items videobellen en videoboodschappen. De items uit de derde component, groepsherstelbijeenkomst en pendelbemiddeling, hadden niet genoeg theoretische overeenkomst om samen een schaal te vormen. Daarom werden deze items los meegenomen in de analyse.

2.5 Procedure

Het onderzoek vond online plaats, deelnemers kregen een link naar het onderzoek. Om te kunnen beginnen aan het onderzoek moesten de deelnemers akkoord gaan met een informed consent, waarbij werd ingestemd met vrijwillige deelname aan het onderzoek.

Het onderzoek startte met vragen naar de algemene gegevens van de deelnemers, betreffende het geslacht, de leeftijd, de nationaliteit, de hoogst genoten opleiding en eventuele betrokkenheid van de deelnemer zelf of de omgeving van de deelnemer bij een delict. Op de volgende pagina kregen de deelnemers de instructie om een fictieve casus over een misdrijf te lezen, deze casus werd op de daaropvolgende pagina getoond. Deelnemers werden verzocht om zich in te leven in het scenario.

Op de volgende pagina kregen de deelnemers tien stellingen voorgelegd, waarbij zij op een vijfpunts-likertschaal moesten aangeven of de stelling helemaal niet tot heel erg op hen van toepassing was. Dit betroffen stellingen over de behoefte aan sociale acceptatie na het plegen van het delict.

Vervolgens werden de deelnemers random toegewezen aan één van de vier condities. Afhankelijk van de toegewezen conditie van type berouw kregen de deelnemers het scenario van re-integratieve schaamte, stigmatiserende schaamte of schuld. Aan de deelnemers in de controle-conditie werd geen scenario getoond, zij werden direct naar de volgende pagina geleid. Op deze volgende pagina kregen de deelnemers vijftien stellingen voorgelegd, waarbij zij wederom op een vijfpunts-likertschaal moesten aangeven of een stelling helemaal niet tot heel erg op hen van toepassing was na het plegen van het delict. Dit betroffen stellingen over de mate waarin schuld en schaamte werden ervaren na het delict.

Na het beantwoorden van de stellingen, werd op de volgende pagina een uitleg gegeven over Stichting Slachtoffer in Beeld. Op de pagina die daarna volgde moesten twee

vragen worden beantwoord over de behoefte aan bemiddeld contact met het slachtoffer.

Allereerst moest op een vijfpunts-likertschaal worden aangegeven in hoeverre de deelnemer gebruik zou willen maken van bemiddeld contact; helemaal niet tot heel erg. Vervolgens werd door middel van een open vraag gevraagd wat de belangrijkste reden van de deelnemer is om wel of niet deel te willen nemen aan bemiddeld contact met het slachtoffer.

Vervolgens werd aan de deelnemers uitgelegd dat er verschillende vormen van bemiddeld contact bestaan. De deelnemers dienden van de acht vormen bemiddeld contact die in dit onderzoek werden gebruikt aan te geven in hoeverre zij gebruik zouden maken van elke vorm van bemiddeld contact. Dit gebeurde wederom door middel van een vijfpunts-likertschaal, waarbij de deelnemers aangaven of zij helemaal niet tot heel erg gebruik zouden willen maken van elke vorm van bemiddeld contact.

Tot slot werd aan de deelnemers aan de hand van een vijfpunts-likertschaal gevraagd in hoeverre zij het invullen van de vragenlijst serieus hebben genomen; helemaal niet tot heel erg. Op de laatste pagina werden deelnemers geïnformeerd over het doel van het onderzoek, erop geattendeerd dat ze bij vragen of opmerkingen contact op kunnen nemen met de onderzoeker en bedankt voor het deelnemen aan het onderzoek.

3. Resultaten

In Tabel 2 worden de gemiddelde scores en standaardafwijkingen van de onafhankelijke en afhankelijke variabelen weergegeven. Daarnaast worden de correlaties tussen de onafhankelijke en afhankelijke variabelen weergegeven.

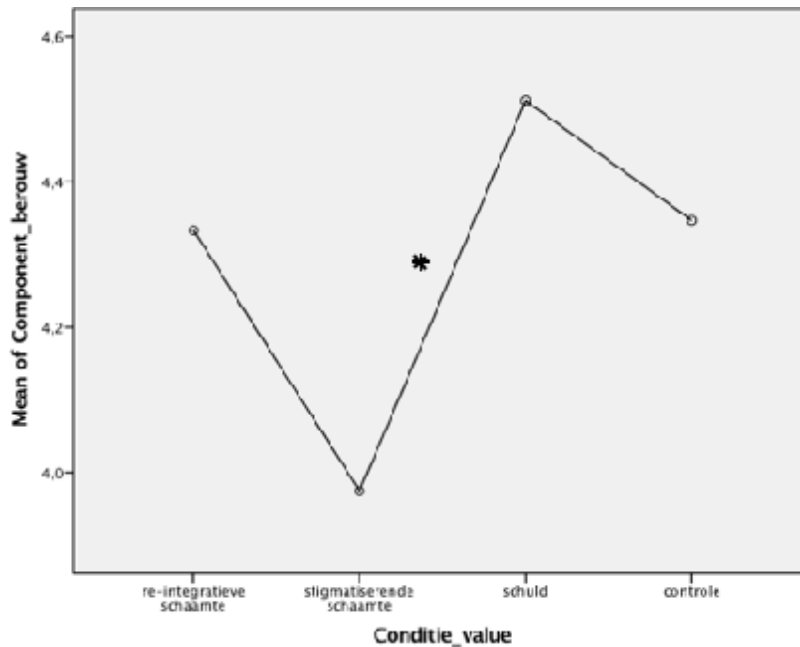
Tabel 2. *Descriptives en correlaties van de onafhankelijke en afhankelijke variabelen.*

Descriptives		
	M	SD
Sociale acceptatie	3.78	0.78
Schuld/schaamte	3.82	0,38
Bemiddeld contact	4.38	0.67

Correlaties		
Sociale acceptatie – schuld/schuld	$r = .48, n = 108, p = .01$	
Sociale acceptatie – bemiddeld contact	$r = .25, n = 108, p = .01$	
Schuld/schaamte – bemiddeld contact	$r = .14, n = 108, p = .16$	

3.1 Manipulatiechecks

Allereerst werd een one-way ANOVA uitgevoerd om te toetsen of de manipulatie type berouw een effect had op de gerapporteerde berouw van de deelnemers. Er was een significant effect van de manipulatie type berouw op de component ‘berouw’ ($F(3,103) = 2.81, p = .04$). Post hoc vergelijkingen met behulp van de Tukey-test lieten zien dat daders in de conditie schuld ($M = 4.51, SD = .41$) een sterkere mate van berouw rapporteerden ($p = .03$) dan daders in de conditie stigmatiserende schaamte ($M = 3.97, SD = .86$). Dit resultaat is weergegeven in Figuur 1. Daders in de conditie re-integratieve schaamte ($M = 4.33, SD = .72$) en de controle-conditie ($M = 4.35, SD = .68$) verschilden niet significant van de andere condities. Bij deze condities waren de p-waarden allen $> .232$ respectievelijk $> .196$.

Figuur 1. Resultaten van een one-way ANOVA waarmee het effect van type berouw op de component 'berouw' werd getoetst. Het verschil tussen conditie schuld en conditie stigmatiserende schaamte was significant.

Vervolgens werd op de component 'vermijding' een one-way ANOVA toegepast. Hieruit bleek dat er geen significante effecten van het type berouw op de component 'vermijding' waren ($F(3,103) = 1.03, p = .38$). Daarna werden op de items 'ik beschouw mijzelf niet als een slecht persoon', 'ik kan mezelf vergeven voor wat ik heb gedaan' en 'ik acht mijzelf in staat om mijn gedrag te herstellen' ANOVA's toegepast. Op al deze items bleek het type berouw geen significante effecten te hebben ($F(3,103) = .05, p = .98$); ($F(3,103) = .30, p = .82$); ($F(3,103) = .27, p = .85$). Tot slot werden one-way ANOVA's toegepast op de items 'ik zie mezelf en het misdrijf als één geheel' en 'als ik het slachtoffer zou ontmoeten zou ik aan andere dingen denken dan aan het delict'. Hieruit bleek dat er geen significante effecten van type berouw op deze twee items waren ($F(3,103) = 1.63, p = .19$); ($F(3,103) = .77, p = .52$).

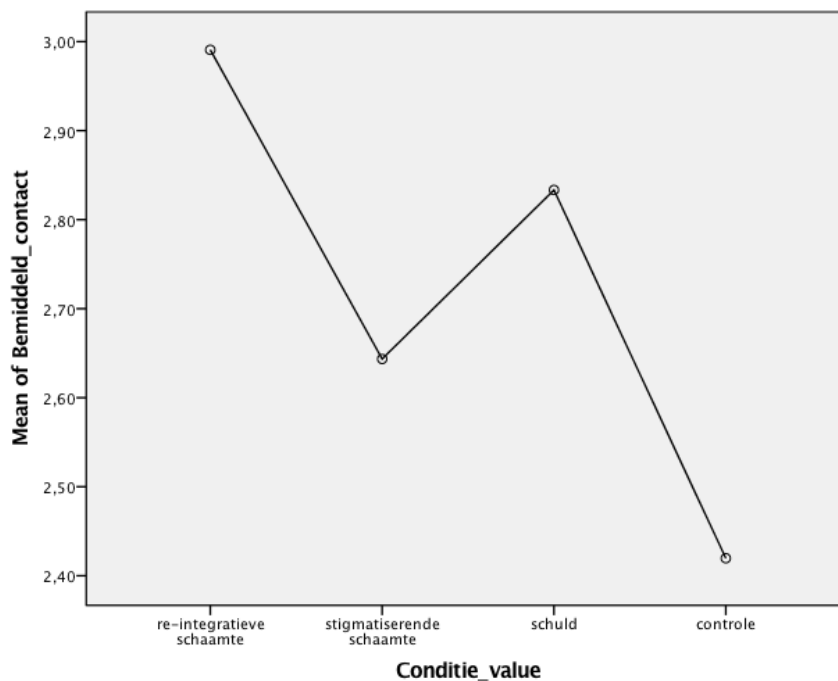
Aangezien het effect alleen significant was bij conditie schuld kan geconcludeerd worden dat de manipulatie type berouw op de component 'berouw' deels gelukt is.

3.2 Hypotheses toetsen

Hypothese 1a: Daders die na een delict in hoge mate stigmatiserende schaamte ervaren zullen in lagere mate bemiddeld contact met het slachtoffer willen dan wanneer zij andere

berouw emoties ervaren (schuld, re-integratieve schaamte)

Om de eerste hypothese te toetsen, werd gebruik gemaakt van een one-way ANOVA. Hierbij werd het effect van type berouw op de acht vormen van bemiddeld contact getoetst. Er was een significant effect ($F(3,102) = 4.15, p = .008$) van type berouw op bemiddeld contact. Post hoc vergelijkingen met behulp van de Tukey test lieten zien dat daders in de conditie re-integratieve ($M = 2.98, SD = .19$) een sterkere neiging tot bemiddeld contact rapporteerden dan daders in de controle-conditie. ($M = 2.43, SD = .20$). Figuur 2 illustreert dit. Daders in de conditie stigmatiserende schaamte ($M = 2.64, SD = .19$) en daders in de conditie schuld ($M = 2.82, SD = .17$) verschilden niet significant van daders in de andere condities ($p = .18; p = 0.70; p = .56; (p = .81; p = 0.70; p = 0.93)$). Verwacht werd dat daders in de conditie stigmatiserende schaamte een lagere neiging tot bemiddeld contact zouden rapporteren dan daders in de condities re-integratieve schaamte, schuld en de controle-conditie. Hier werd geen bewijs voor gevonden, dus hypothese 1a wordt verworpen.

Figuur 2. Resultaten van een one-way ANOVA waarmee het effect van type berouw op bemiddeld contact werd getoetst. Het verschil tussen conditie re-integratieve schaamte en de controle-conditie was significant.

Hypothese 1b: Daders die in hoge mate re-integratieve schaamte ervaren zullen een grotere voorkeur voor indirect bemiddeld contact hebben dan wanneer zij andere berouw emoties ervaren (schuld, stigmatiserende schaamte)

Voor het toetsen van de tweede hypothese werden twee one-way ANOVA's uitgevoerd, waarbij het effect type berouw op indirect bemiddeld contact werd getoetst. Allereerst werd een one-way ANOVA uitgevoerd waarbij het effect van type berouw op de component 'indirect schriftelijk' werd onderzocht. Hieruit bleek dat er geen significante effecten waren van type berouw op dit component ($F(3,103) = 1.45, p = .23$). Vervolgens werd een one-way ANOVA gebruikt om het effect van type berouw op het item 'pendelbemiddeling' te onderzoeken. Er werd geen significant effect van type berouw op het item 'pendelbemiddeling' gevonden ($F(3,103) = 1.22, p = .30$). Geconcludeerd kan worden dat er geen bewijs is gevonden voor hypothese 1b, dus de hypothese wordt verworpen.

Hypothese 2: Daders die na een delict een hoge mate van schuld ervaren ten opzichte van het slachtoffer zullen een grotere voorkeur hebben voor een directe vorm van bemiddeld contact dan wanneer zij andere berouw emoties ervaren (stigmatiserende schaamte, re-integratieve schaamte)

Om hypothese 2 te toetsen werd gebruik gemaakt van drie one-way ANOVA's. Hierbij werden de effecten van type berouw op de component 'face-to-face' en de twee items 'face-to-face' en 'groepsherstelbijeenkomst' onderzocht. De component 'face-to-face' bestaat uit de items videobellen en videoboodschappen, het item 'face-to-face' betreft face-to-face bemiddeld contact. Er was een significant effect van type berouw op de component 'face-to-face' ($F(3,102) = 3.47, p = .019$). Post hoc vergelijkingen met behulp van de Tukey test lieten echter zien dat er twee marginaal significante verschillen waren. Daders in de conditie re-integratieve ($M = 2.91, SD = 1.00$) rapporteerden een sterkere neiging ($p = .07$) tot videobellen en videoboodschappen dan daders in de controle-conditie ($M = 2.20, SD = 1.13$) en daders in de conditie schuld rapporteerden een sterkere neiging ($p = .08$) tot videobellen en boodschappen dan daders in de controle-conditie. Daders in de conditie stigmatiserende schaamte ($M = 2.15, SD = .89$) verschilden niet significant van de andere condities ($p > .240$). Type berouw had geen significante effecten op de items 'face-to-face' en 'groepsherstelbijeenkomst'. $F(3,103) = 1.67, p = .18$; ($F(3,102) = 1.83, p = .15$). Er werd geen significant bewijs gevonden om de hypothese te ondersteunen, maar daders in de conditie schuld en re-integratieve schaamte rapporteerden wel een sterkere behoefte tot direct bemiddeld contact dan de daders in de andere condities. Geconcludeerd kan worden dat daders die re-integratieve schaamte of schuld ervaren eerder geneigd zijn tot direct bemiddeld contact dan daders die geen emotie voorgeschoteld kregen (controle-conditie).

Hypothese 3: Daders met een grote behoefte aan sociale acceptatie (volgens de vier genoemde punten van Schnabel en Nadler) prefereren direct bemiddeld contact met een slachtoffer na een delict.

Om hypothese 3 te toetsen werden de correlaties tussen de behoefte aan sociale acceptatie en de behoefte aan direct bemiddeld contact berekend. Er werden drie correlatieanalyses uitgevoerd, namelijk met de component 'face-to-face' en de items 'face-to-face' en 'groepsherstelbijeenkomst'. Hieruit bleek dat zowel de component 'face-to-face' als het item 'groepsherstelbijeenkomst' geen significante correlatie hadden met sociale acceptatie ($r = .159, n = 107, p = .101$); ($r = .107, n = 107, p = .272$). Er werd wel een positieve correlatie gevonden tussen het item 'face-to-face' en sociale acceptatie ($r = .347, n = 108, p < .01$). Dit houdt in dat daders die een hoge behoefte aan sociale acceptatie hebben een grote behoefte aan face-to-face bemiddeld contact hebben. Geconcludeerd kan worden dat hypothese 3 deels bewezen is, aangezien een positieve correlatie is gevonden tussen direct bemiddeld contact (face-to-face) en sociale acceptatie.

4. Discussie

Dit onderzoek heeft als doel gehad om inzicht te krijgen in de factoren die bij een dader bepalen welke vorm van bemiddeld contact met het slachtoffer geprefereerd wordt. De factoren die onderzocht werden zijn re-integratieve schaamte, stigmatiserende schaamte, schuld en de behoefte aan sociale acceptatie. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek kan geconcludeerd worden dat re-integratieve schaamte een motivator is voor bemiddeld contact en dat daders met een hoge behoefte aan sociale acceptatie face-to-face contact met het slachtoffer prefereren. In de conclusie wordt een betekenis aan deze resultaten gegeven en wordt er een link gelegd met bestaande literatuur.

4.1 Bevindingen

Er werd geen ondersteuning gevonden voor de hypothesen 1a en 1b, waarbij verwacht werd dat een hoge mate van stigmatiserende schaamte bij daders zou leiden tot een lage behoefte aan bemiddeld contact en een hoge mate van re-integratieve schaamte zou leiden tot een grotere voorkeur voor indirect bemiddeld contact. Deze bevindingen vormen daarom geen ondersteuning voor het onderzoek van Bear et al. (2009), waarin wordt gesteld dat daders die schaamte ervaren niet gemotiveerd zouden zijn om hun gedrag te herstellen. In de analyse kwam naar voren dat daders die re-integratieve schaamte ervaren in hogere mate bereid zijn tot bemiddeld contact met het slachtoffer dan daders geen emotie kregen voorgeschoteld (controle-conditie). Dit is deels in overeenstemming met verwachtingen, aangezien verwacht werd dat re-integratieve schaamte een motivator zou zijn voor het uitvoeren van herstellende acties. Echter werd verwacht dat daders die re-integratieve schaamte ervaren indirect bemiddeld contact zouden prefereren. Daarnaast werd verwacht dat daders die schuld ervaren in hogere mate gebruik zouden willen maken van bemiddeld contact dan daders die re-integratieve schaamte ervaren. Hoewel deze bevindingen niet in overeenstemming zijn met de verwachtingen, zijn de bevindingen wel in overeenstemming met onderzoek van Leach en Cidam (2015). Leach en Cidam stellen dat schaamtegevoelens een sterkere motivator zijn voor herstellende acties dan schuld, omdat schuld een meer passieve emotie is terwijl schaamte een actievere en intensere emotie is. Dit onderzoek specificeert dit gegeven, er kan namelijk geconcludeerd worden dat re-integratieve schaamte een motivator is voor slachtoffer-daderbemiddeling. Dit kan verklaard worden doordat daders die re-integratieve schaamte ervaren gericht zijn op herstel (Gausel et al, 2015).

Voor de tweede hypothese, waar verwacht werd dat daders die in hoge mate schuld

ervaren direct bemiddeld contact prefereren, werd ook geen bewijs gevonden. Uit de analyse bleek wel dat daders die schuld ervaren een sterkere neiging hebben tot videobellen en videoboodschappen dan daders die geen conditie kregen voorgeschoteld, maar dit resultaat was marginaal significant. Daarnaast bleek uit de analyse dat daders die re-integratieve schaamte ervaren meer behoefte hadden aan bemiddeld contact in de vorm van videobellen en videoboodschappen dan daders die geen conditie kregen voorgeschoteld, dit resultaat was wederom marginaal significant. Er kan dus niet geconcludeerd worden dat daders die re-integratieve schaamte of schuld ervaren meer behoefte hebben aan (direct) bemiddeld contact dan daders die geen conditie kregen voorgeschoteld, maar de resultaten vormen wel aanleiding om dit te vermoeden.

De derde hypothese kon deels bevestigd worden in dit onderzoek. Daders met een grote behoefte aan sociale acceptatie prefereren face-to-face bemiddeld contact met het slachtoffer. Er werd geen bewijs gevonden voor de verwachting dat daders met een grote behoefte aan sociale acceptatie de andere vormen van direct bemiddeld contact prefereren (videobellen, videoboodschappen en groepsherstelbijeenkomst). Een mogelijke verklaring voor dit resultaat is dat contact via videobellen en videoboodschappen wel direct plaatsvindt, maar dat contact via de computer onpersoonlijk aanvoelt (van Zeil, 2015). Dit onpersoonlijke aspect zou voor de deelnemers een reden kunnen zijn om een andere vorm van direct contact te verkiezen boven videobellen en videoboodschappen. Wat betreft de groepsherstelbijeenkomst kan geconcludeerd worden dat groepsherstelbijeenkomst inhoudelijk erg verschilt van de andere vormen van direct bemiddeld contact. Groepsherstelbijeenkomst behoort namelijk tot de categorie conferentie en niet tot de categorie direct bemiddeld contact (Shapland et al., 2007). Dit is een mogelijke verklaring voor de bevinding dat groepsherstelbijeenkomst niet geprefereerd wordt door daders met een grote behoefte aan sociale acceptatie.

4.2 De experimentele manipulatie van type berouw

Deelnemers werden gemanipuleerd op type berouw (re-integratieve schaamte vs. stigmatiserende schaamte vs. schuld vs. controle-condities), in de analyses kwam naar voren dat deze manipulatie op slechts één onderdeel gelukt is. Dit betreft de manipulatie op de gerapporteerde berouw van de deelnemers, waarbij daders die schuld ervaren meer berouw rapporteerden dan daders die stigmatiserende schaamte ervaren. Verwacht werd dat daders die re-integratieve schaamte ervaren ook meer berouw zouden ervaren, dit was echter niet het geval. Een mogelijke verklaring voor de bevindingen is dat tijdens de manipulatie een

synoniem voor berouw (spijt) werd gebruikt bij conditie schuld, terwijl dit bij de manipulatie van conditie re-integratieve schaamte niet gebeurde. Een andere verklaring voor het niet volledig slagen van de manipulaties is dat schaamte en schuld emoties zijn die veel overeenkomsten vertonen en die vaak met elkaar geassocieerd worden (Gausel en Leach, 2011). Het kan zijn dat het voor de deelnemers lastig was om onderscheid te maken in schaamte en schuld en dat de manipulaties daardoor niet het beoogde effect hebben gehad.

Uit de bevindingen in dit onderzoek (hoofdstuk 4.1) is gebleken dat de manipulatie type berouw wel degelijk effect heeft gehad, met name op de conditie re-integratieve schaamte. Re-integratieve schaamte werkt namelijk bevorderend op de deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling. Aangezien de manipulatie van re-integratieve schaamte niet gelukt is, moet er een andere oorzaak ten grondslag liggen aan dit resultaat. Een mogelijke oorzaak is de aanwezigheid van een andere, niet geobserveerde variabele, die invloed heeft gehad op de relatie tussen re-integratieve schaamte en de behoefte aan bemiddeld contact. In het onderzoek van Leach en Cidam (2015) wordt de mate waarin een daad gerepareerd kan worden genoemd als factor die bepaalt of schaamte wel of niet leidt tot het uitvoeren herstellende acties. Aangezien in de manipulatie van conditie re-integratieve schaamte benadrukt werd dat de dader verantwoordelijkheid wil nemen voor het delict, zou dit de deelnemer het idee kunnen hebben gegeven dat de daad gerepareerd kan worden. Dit zou een verklaring kunnen zijn voor het gegeven dat daders die re-integratieve schaamte ervaren in grotere mate gebruik willen maken van bemiddeld contact dan daders die geen emotie voorgeschoteld kregen.

4.3 Reflectie

Het uitgevoerde onderzoek kent een aantal sterke en zwakke punten die mogelijk van invloed zijn geweest op de resultaten. Allereerst werd het onderzoek uitgevoerd met een niet-representatieve doelgroep, aangezien er onderzoek werd gedaan naar daders en het onderzoek werd uitgevoerd met burgers die zich inleefden in een daderrol. Slechts 2.9% van de deelnemers gaf aan in het verleden dader te zijn geweest van een delict, voor de overige deelnemers was het inleven in een daderrol een fictief scenario. Dit kan invloed hebben gehad op de resultaten omdat de emoties die ervaren werden door de deelnemers (sociale acceptatie, schaamte en schuld) geen emoties waren die de deelnemers echt ervaren hebben. De deelnemers moesten pretenderen dat zij bepaalde emoties voelden, maar de echte ervaring van de emoties ontbrak omdat het overgrote deel van de deelnemers geen delict heeft gepleegd. Als het onderzoek uitgevoerd zou worden met echte daders, zouden manipulaties van type

berouw overbodig zijn en zouden daders de emoties die daders ervaren de basis vormen voor het onderzoek. De betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek zouden daarmee verhoogd worden. Dit zou wel betekenen dat veel controle over het onderzoek verloren gaat, aangezien deelnemers niet willekeurig verdeeld kunnen worden over de condities. Hiermee gaat het vermogen om causale uitspraken te doen verloren.

Ten tweede zijn de items uit de vragenlijst deels overgenomen uit onderzoeken en deels gebaseerd op bestaande literatuur. Uit de factoranalyses bleek dat enkele constructen meer en andere componenten bevatten dan vooraf werd verwacht. Er werden nieuwe schalen gevormd, die inhoudelijk overeenkwamen met de vooraf bedachte schalen. Er waren echter wel verschillen tussen de verwachte schalen en de uiteindelijke schalen, waardoor de gebruikte schalen niet precies de beoogde informatie bevatten. Zo bestond het component 'berouw' bijvoorbeeld uit items die over zowel re-integratieve schaamte, stigmatiserende schaamte als schuld gingen. De schalen die in het onderzoek gebruikt zijn kunnen daardoor een vertekend beeld geven van de mate waarin re-integratieve schaamte, stigmatiserende schaamte en schuld daadwerkelijk ervaren werden.

Een sterk punt van dit onderzoek is het vernieuwende onderwerp. Onderzoek naar de factoren die bepalen welke vorm van bemiddeld contact geprefereerd wordt is nog niet eerder gedaan. Hoewel de meeste hypothesen niet bevestigd konden worden, heeft het onderzoek wel enig inzicht gegeven in de rol die sociale acceptatie en re-integratieve schaamte spelen bij bemiddeld contact. Re-integratieve schaamte blijkt een motivator voor (direct) bemiddeld contact evenals een hoge mate van sociale acceptatie. Daarnaast is het vernieuwend dat moderne vormen van bemiddeld contact onderzocht werden, zoals videobellen en online tekstdialoog. Deze vormen werden gepresenteerd aan de deelnemers op dezelfde wijze als de al bestaande vormen van bemiddeld contact, de deelnemers wisten niet dat de moderne vormen nog niet bestaan. Uit de resultaten blijkt dat er zeker behoefte is aan moderne vormen van bemiddeld contact, aangezien veel deelnemers gebruik wilden maken van deze vormen.

Tot slot kunnen er enkele aanbevelingen worden gedaan voor vervolgonderzoek. Allereerst is het aan te raden om uitgebreid onderzoek te doen naar de verschillende vormen van schaamte en schuld. In dit onderzoek was het lastig een duidelijk onderscheid te maken tussen deze emoties, met name tussen re-integratieve schaamte en schuld. Hiermee samen hangt het manipuleren van de deelnemers, met duidelijkere informatie over de vormen schaamte en schuld moeten de deelnemers op een andere manier gemanipuleerd worden. Er moet een duidelijk onderscheid zijn tussen de drie condities, er mag geen overlap zijn. Daarnaast moeten enkele onderdelen uit de vragenlijst verbeterd worden, met name het op het

construct schaamte/schuld is veel ruimte voor verbetering.

Concluderend kan gezegd worden dat dit onderzoek een interessante en vernieuwende kijk op bemiddeld contact heeft gegeven. Re-integratieve schaamte blijkt een motivator voor daders om deel te nemen aan bemiddeld contact, evenals dat een grote behoefte aan sociale acceptatie samenhangt met deelname aan direct bemiddeld contact. Vervolgonderzoek naar de rol van sociale acceptatie, schuld en schaamte bij bemiddeld contact is aan te raden, met name om inzicht te krijgen in de behoefte aan het inzetten van moderne communicatiemiddelen voor bemiddeld contact.

5. Bronnenlijst

- Abele, A. E., & Wojciszke, B. (2013). *The Big Two in social judgment and behavior* [Editorial]. *Social Psychology*, 44, 61–62.
- Bear, G.G., Uribe-Zarain, X., Manning, M.A., Shiomi, K. (2009). *Shame, guilt, blaming, and anger: Differences between children in Japan and the US*. *Motivation and Emotion*, 33, 229–238.
- Braithwaite, J. (1989) *Crime, shame and reintegration*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Cleiren, C.P.M. (2006). *Herstelrecht in een 'risicovolle' context*. *Herstelrecht*, 1, 38-47.
- Daly, K. (2004). A tale of two studies: Restorative justice from a victim's perspective. In E. Elliot & R. Gordon (Eds.), *Restorative justice: Emerging issues in practice and evaluation*. Cullompton, UK: Willan.
- Gausel, N., & Brown, R. (2012). *Shame and guilt—do they really differ in their focus of evaluation? Wanting to change the self and behaviour in response to ingroup immorality*. *The Journal of Social Psychology*, 152, 1–20.
- Gausel, N., & Leach, C. W. (2011). *Concern for self-image and social-image in the management of moral failure: Rethinking shame*. *European Journal of Social Psychology* 41, 468–478.
- Gausel N., Vignoles V. L. & Leach C.W. (2015). *Resolving the paradox of shame: Differentiating among specific appraisal-feeling combinations explain pro-social and self-defensive motivation*. *Motivation and Emotion*, 40, 118-139.
- Hapland, J., Atkinson, A., Atkinson, H., Chapman, B., Dignan, J., Howes, M., Johnstone, J., Robinson, G., & Sorsby, A. (2007) *Restorative justice: The views of victims and offenders*. The third report from the evaluation of three schemes.

- Jaarverslag Stichting Slachtoffer in Beeld 2013 (2014). Verkregen op 14 februari 2016 van <https://www.slachtofferinbeeld.nl/Overige-Paginas/Jaarverslag/>.
- Jaarverslag Stichting Slachtoffer in Beeld 2014 (2015). Verkregen op 14 februari 2016 van <https://www.slachtofferinbeeld.nl/Overige-Paginas/Jaarverslag/>.
- Kippers, L. (2013). *Verschillende wegen, dezelfde bestemming: hoe behoeften bij slachtoffers en daders deelname aan bemiddeling voorspellen*. Verkregen op 27 februari 2016 via <http://essay.utwente.nl/63240>.
- Latimer, J., Dowden, C., & Muis, D. (2005). *The effectiveness of restorative justice practices: a meta-analysis*. The Prison Journal, 85, 127-144.
- Leach, C.W. & Cidam, A. (2015). *When is shame linked to constructive approach orientation? A meta-analysis*. Journal of Personality & Social Psychology, 109, 983-1002.
- Lenhart, A., Purcell, K., Smith, A. & Zickuhr, K. (2010). *Social Media & Mobile Internet Use Among Teens and Young Adults*. Washington: Pew Research Center.
- Lentfert, M. (2014). *Slachtoffer-daderbemiddeling. Een onderzoek naar de gecombineerde invloed van de mate van angst en de mate van zelfredzaamheid bij slachtoffers op hun intentie tot het aangaan van bemiddeling*. Verkregen op 18 juni 2016 via <http://essay.utwente.nl/65756>.
- Lewis, H.B. (1971). *Shame and guilt in neurosis*. New York: International Universities Press.
- Scherer, K. R., Banse, R., Wallbott, H. G. & Goldbeck, T. (1991). *Vocal cues in emotion encoding and decoding*. Motivation and Emotion, 15, 123-148.
- Shapland, J., Atkinson, A., Atkinson, H., Chapman, B., Dignan, J., Howes, M., Johnstone, J., Robinson, G., & Sorsby, A. (2007) *Restorative justice: The views of victims and offenders. The third report from the evaluation of three schemes*. Ministry of Justice Research Studies, 3.

- Sheikh, S. & Janoff-Bulman, R. (2010). *A self-regulatory perspective on shame and guilt*. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36, 213-224.
- Shnabel, N., & Nadler, A. (2008). *A needs-based model of reconciliation: Satisfying the differential emotional needs of victim and perpetrator as a key to promoting reconciliation*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 94, 116–132.
- Schnabel, N., Nadler, A., & Dovidio, J. F. (2014). *Beyond need satisfaction: Empowering and accepting messages from third parties ineffectively restore trust and consequent reconciliation*. *European Journal of Social Psychology*, 44, 126–140.
- Steketee, M., ter Woerds, S., Moll, M., & Boutellier, H. (2006). *Herstelbemiddeling voor jeugdigen in Nederland*. Een evaluatieonderzoek naar zes pilotprojecten. Utrecht, Verwey Jonker Instituut.
- Tangney, J.P. (1993). *Shame and guilt*. In C.G. Costello (Ed.), *Symptoms of depression* (pp 161-180). New York: Wiley.
- Tangney, J. P., Stuewig, J., & Martinez, A. G. (2014). *Two faces of shame: The roles of shame and guilt in predicting recidivism*. *Psychological Science*, 25(3), 799-805.
- Top, B. (2013). *De impact van slachtoffer-dader bemiddeling op het leven van de dader*. Verkregen op 29 februari 2016 via <http://essay.utwente.nl/64613>
- Umbreit, M. S., Vos, B., Coates, R. B., & Brown, K. A. (2003). *Facing violence: The path of restorative justice and dialogue*. Criminal Justice Press Monsey, NY.
- Van Burik, A., Heim, M., Hoogeveen, C, de Jong, B., Slump, G. & Volgelvang, B. (2010). *Evaluatie slachtoffer-dadergesprekken. Een onderzoek naar de landelijke implementatie van slachtoffer-dadergesprekken*. Montfoort collegio, WODC: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Van Zeil, J. (2015). *Product voorstel voor samenwerking op afstand*. Verkregen op 6 juni

2016 via

http://essay.utwente.nl/67661/1/Bachelorverslag_Zeil_van_Jennifer_s1277278.pdf.

Werkgroep Risicotaxatie Forensische Psychiatrie. (2002). *Handleiding HKT-30. Risicotaxatie in de forensische psychiatrie*. Den Haag: ministerie van Justitie.

Zebel, S. (2012). *Een quasi-experimentele studie naar de effecten van de Nederlandse slachtoffer-dadergesprekken in: I. Weijers (red.), Slachtoffer-dadergesprekken in de schaduw van het strafproces* (Vol. pp. 21-44). Den Haag: Boom Lemma.

6. Bijlagen

6. A Online vragenlijst

Bedankt voor het deelnemen aan dit onderzoek!

In dit onderzoek wordt u gevraagd zich in te leven in het scenario van een dader die een misdrijf heeft gepleegd en zult u vragen beantwoorden omtrent dit misdrijf.

Alle antwoorden die u geeft worden op anonieme wijze verwerkt en zullen in geen enkel geval te herleiden zijn naar u als persoon. De gegevens worden uitsluitend voor wetenschappelijke doeleinden gebruikt.

Bij deze verklaar ik bovenstaande tekst gelezen en begrepen te hebben. Ik stem geheel vrijwillig in met deelname aan dit onderzoek. Ik behoud me daarbij het recht voor om op elk moment zonder opgaaf van redenen mijn deelname aan dit onderzoek te beëindigen.

Klik op 'ja' om hier mee akkoord te gaan en het onderzoek te starten.

☐ Ja

Wat is uw geslacht?

☐ Man

☐ Vrouw

Wat is uw leeftijd?

.....

Wat is uw nationaliteit?

☐ Nederlands

☐ Duits

☐ Overig

Wat is uw hoogst genoten opleiding?

- ☐ Basisonderwijs
- ☐ Lager onderwijs (lbo, mavo, mbo, vmbo)
- ☐ Middelbaar onderwijs
- ☐ Hoger onderwijs (hbo)
- ☐ Wetenschappelijk onderwijs (wo)

Bent u zelf in het verleden slachtoffer van een misdrijf geweest?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Is iemand in uw naaste omgeving slachtoffer van een misdrijf geweest?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bent u zelf in het verleden dader van een misdrijf geweest?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Is iemand in uw naaste omgeving dader van een misdrijf geweest?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Op de volgende pagina zal een fictieve casus getoond worden. U wordt verzocht zich in te leven in de rol van een dader die een misdrijf pleegt. Neem rustig de tijd om de casus door te lezen. Na het lezen van de casus zullen een aantal vragen over de casus gesteld worden.

U loopt door een rustige straat, een eindje voor u loopt een oude vrouw. Als u de vrouw nadert ziet u dat er een goedgevulde portemonnee uit haar tas steekt. U twijfelt geen moment en pakt de portemonnee uit haar tas. Op het moment dat u de portemonnee pakt stoot u de vrouw per ongeluk aan waardoor ze omvalt. U twijfelt even, maar besluit toch om weg te

rennen met de portemonnee. Een aantal uren later wordt u opgepakt door de politie doordat de vrouw aangifte heeft gedaan.

Na enige tijd wordt u in een rechtszaak veroordeeld tot een taakstraf. Tijdens de uitspraak krijgt u te horen dat de vrouw door de val haar arm heeft gebroken en maanden moet revalideren.

Als dader in deze situatie zou ik ...

1. ... sterk de behoefte hebben om het slachtoffer mijn overwegingen uit te leggen.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

2. ... willen dat mijn omgeving mijn beweegredenen begrijpt.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

3. ... het onbelangrijk vinden dat het slachtoffer weet waarom ik dit heb gedaan.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

4. ... willen dat het slachtoffer weet dat ik heb geprobeerd om eerlijk te handelen.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

5. ... willen dat mijn omgeving inziet dat ik geen wreed persoon ben.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

6. ... willen dat het slachtoffer weet dat ik niet gedachteloos heb gehandeld.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

7. ... willen dat mijn omgeving begrijpt waarom ik dit heb gedaan.

Helemaal niet 0 1 2 3 4 Heel erg

8. ... het niet belangrijk vinden hoe het slachtoffer over mij denkt.

Helemaal niet 0 1 2 3 4 Heel erg

9. ... het slachtoffer willen laten zien dat ik een goed persoon ben.

Helemaal niet 0 1 2 3 4 Heel erg

10. ... het beeld wat mijn omgeving van mij heeft belangrijk vinden.

Helemaal niet 0 1 2 3 4 Heel erg

Vervolgens werden de deelnemers verdeeld over vier condities: 're-integratieve schaamte', 'stigmatiserende schaamte', 'schuld' en een controle-conditie.

Conditie 1: 're-integratieve schaamte'

Probeert u zich in te leven dat u onderstaande gevoelens heeft als dader van het delict - hier worden zodadelijk vragen over gesteld:

Als u terugdenkt aan het gepleegde delict overheerst een gevoel van schaamte. Het liefst zou u verantwoordelijkheid willen nemen voor het delict. U had nooit van uzelf verwacht dat u zoiets zou doen. De omgeving keurt uw gedrag af, ze vinden het gedrag totaal niet passen bij u als persoon.

Conditie 2: 'stigmatiserende schaamte'

Probeert u zich in te leven dat u onderstaande gevoelens heeft als dader van het delict - hier worden zodadelijk vragen over gesteld:

Als u terugdenkt aan het gepleegde delict schaamt u zich ontzettend, u ontkent uw verantwoordelijkheid uit alle macht en u probeert de schuld van zich af te schuiven door

smoesjes te verzinnen. De omgeving keurt wat u heeft gedaan af, ze kunnen u niet vergeven voor uw gedrag. Ze kunnen u niet meer los zien van het delict.

Conditie 3: 'schuld'

Probeert u zich in te leven dat u onderstaande gevoelens heeft als dader van het delict - hier worden zodadelijk vragen over gesteld:

Als u terugdenkt aan het gepleegde delict ervaart u ontzettend veel spijt, u voelt zich continue gespannen en u heeft voortdurend last van een knagend schuldgevoel. De omgeving keurt uw gedrag af, ze vinden het totaal niet passen bij u als persoon.

Conditie 4: controle-conditie

Geef aan in hoeverre onderstaande uitspraken op u van toepassing zijn nadat u het delict heeft gepleegd.

11. Als het kon dan zou ik mensen die weten wat ik gedaan heb vermijden.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

12. Ik zou liever niet in discussie gaan over wat ik heb gedaan.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

13. Ik ervaar veel spanning door mijn gedrag.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

14. Ik wil een deel van de schade die ik veroorzaakt heb repareren.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

15. Ik beschouw mijzelf niet als een slecht persoon.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

16. Ik heb het gevoel dat ik het moet goedmaken met het slachtoffer.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

17. Ik zou me schamen als ik moet praten over wat ik heb gedaan.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

18. Ik heb veel spijt van mijn gedrag.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

19. Ik zie mezelf en het misdrijf als één geheel.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

20. Ik zou willen vergeten wat ik heb gedaan en wat er allemaal is gebeurd

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

21. Ik kan mezelf vergeven voor wat ik heb gedaan.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

22. Ik acht mijzelf in staat om mijn gedrag te herstellen.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

23. Als ik het slachtoffer zou ontmoeten zou ik aan andere dingen denken dan aan het delict.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

24. Als ik terugdenk aan het delict overheerst een gevoel van schuld.

Helemaal niet 0 1 2 3 4 Heel erg

25. Als ik terugdenk aan het delict overheerst een gevoel van schaamte.

Helemaal niet 0 1 2 3 4 Heel erg

Stichting Slachtoffer in Beeld faciliteert bemiddeld contact tussen slachtoffers en daders na een delict. Hierbij komen slachtoffers en daders onder begeleiding van een bemiddelaar met elkaar in contact. Het doel hierbij is het vormen van een brug tussen daders en slachtoffers, waarbij zij de mogelijkheid krijgen om zich te heroriënteren op het misdrijf en elkaar. Op deze manier kunnen daders en slachtoffers proberen het misdrijf achter zich te laten.

28. De reclasseringsambtenaar die u begeleidt bij uw taakstraf informeert u over de mogelijkheid om via stichting Slachtoffer in Beeld in contact te komen met het slachtoffer. In hoeverre zou u gebruik willen maken van bemiddeld contact met het slachtoffer via stichting Slachtoffer in Beeld?

Helemaal niet 0 1 2 3 4 Heel erg

29. Wat is voor u de belangrijkste reden om wel of niet deel te willen nemen aan bemiddeld contact met het slachtoffer?

.....
.....

Er zijn verschillende vormen van contact mogelijk met het slachtoffer, bij elke vorm van bemiddeld contact is een bemiddelaar aanwezig. Geef bij elke van de onderstaande vormen aan in hoeverre u gebruik zou willen maken van die vorm van bemiddeld contact met het slachtoffer.

30. Face-to-face gesprek: u ontmoet het slachtoffer onder begeleiding van een bemiddelaar.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

31. Online tekstdialoog: er vindt een online chatgesprek plaats met u, het slachtoffer en een bemiddelaar.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

25. Briefwisseling: u bepaalt zelf de inhoud van een brief, een bemiddelaar is verantwoordelijk voor het bezorgen van de brief en zorgt ervoor dat het slachtoffer een brief terugschrijft.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

26. E-mailen: u wisselt e-mails uit met het slachtoffer, waarbij een bemiddelaar ervoor zorgt dat het contact goed verloopt.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

27. Pendelbemiddeling: een bemiddelaar pendelt heen en weer tussen u en het slachtoffer en geeft hierbij boodschappen van beide partijen aan elkaar door.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

28. Groepsherstelbijeenkomst: medestanders (vrienden/familie) van het slachtoffer en u zijn aanwezig bij een gesprek, waarbij ook een bemiddelaar aanwezig is.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

29. Videobellen: er vindt een online videogesprek plaats met u, het slachtoffer en een bemiddelaar.

Helemaal niet	0	1	2	3	4	Heel erg
---------------	---	---	---	---	---	----------

30. Videoboodschappen: u bepaalt zelf de inhoud van een videoboodschap, een bemiddelaar is verantwoordelijk voor het uitwisselen van de videoboodschappen tussen u en het slachtoffer.

Helemaal niet 0 1 2 3 4 Heel erg

31. In hoeverre heeft u het invullen van deze vragenlijst serieus genomen?

Helemaal niet 0 1 2 3 4 Heel erg

Dit is het einde van de vragenlijst. In dit onderzoek werd onderzocht welke factoren van invloed zijn bij daders op de vorm van bemiddeld contact met het slachtoffer die zij prefereren na een misdrijf.

Mocht u vragen of opmerkingen hebben omtrent dit onderzoek, dan kunt u mailen naar a.balvers@student.utwente.nl.

U wordt verzocht om op de pijltjes te klikken, zodat uw gegevens verwerkt kunnen worden.

Hartelijk bedankt voor uw deelname!